

Աստղագիտության կայն այլ գիտությունների, մշակույթի և հասարակության հետ Relation of Astronomy to other Sciences, Culture and Society

7-9 հոկտեմբերի 2014թ., Բյուրական, Հայաստան / 7-9 October 2014, Byurakan, Armenia

Առաջին ազդագիր

«Աստղագիտության կայն այլ գիտությունների, մշակույթի և հասարակության հետ» գիտաժողովը նվիրված է գիտության, մշակույթի և մարդկային գործունեության այլ ոլորտներում աստղագիտության դերին և Տիեզերքից ստացված գիտելիքների միջոցով նշված ոլորտների զարգացմանը: Ներկայիս դարաշրջանում աստղագիտությունը թերևս այն գիտությունն է, որ առաջատար դեր է խաղում միջճյուղային գիտությունների առաջացման և զարգացման գործում: Արդեն վաղուց զարգացման բարձր մակարդակի է հասել աստղաֆիզիկան, վերջին տարիներին ստեղծվել են այնպիսի նոր գիտական ուղղություններ, ինչպիսիք են աստղաքիմիան, աստղակենսաբանությունը, աստղահինֆորմատիկան, մշակույթում և ազգերի ժառանգության մեջ կարևոր դեր են խաղում հնագույն աստղագիտությունը, աստղագիտական գիտելիքների հիման վրա ստեղծված տոմարները և օրացույցները, աստղագիտական լեզվաբանությունը և այլն: Աստղագիտությունը նաև կարևոր դեր է խաղում գիտական տուրիզմի և գիտական լրագրության զարգացման համար:

Գիտաժողովի նպատակն է տարբեր մասնագիտությունների տեր մարդկանց կողմից զանազան ոլորտներում առկա ժամանակակից գիտելիքների ներկայացման և համատեղ քննարկումների միջոցով մշակել Հայաստանում միջճյուղային գիտությունների հիմնահարցերը և հիմք նախապատրաստել հետագա հնարավոր համագործակցությունների համար:

Գիտաժողովի թեմաները

- **Հայաստանի աստղագիտական ժառանգությունը** (Հայաստանի աստղագիտական ժառանգությունը և դրա դերը մեր կյանքում, օրացույց և տոմար, ժայռապատկերներ, հնագույն աստղադիտարաններ, աստղագիտական բնույթի պատմական հիշատակություններ, միջնադարի հայ աստղագիտությունը, Բյուրականի աստղադիտարանը)
- **հնագույն աստղագիտություն** (տարբեր ազգերի աստղագիտական ժառանգությունը, հնագույն քաղաքակրթությունների աստղագիտական

պատկերացումները, աստղագիտական բնույթի պատմական հիշատակությունների մեկնաբանումը)

- **աստղագիտությունը միջնադարում** (աստղագիտության ձևավորումը որպես գիտություն, Տիեզերքի մասին մեր պատկերացումների զարգացումը, միջնադարի աստղադիտարանները, աստղագիտական քարտեզները)
- **աստղագիտությունը հնագույն մշակույթներում** (հնագույն քաղաքակրթությունների մշակույթում աստղագիտության դերը. Եգիպտոս, Միջագետք, Հնդկաստան, Չինաստան, արաբական և այլ իսլամական երկրներ, մայաներ, ացտեկներ, ինկեր, Հյուսիսային Ամերիկայի հնդկացիներ, նեոլիթյան աստղագիտություն, հնագույն Բրիտանիա և այլն)
- **Էթնոաստղագիտություն** (աստղագիտության կիրառման ուսումնասիրությունը և դրա դերը ժամանակակից մշակույթներում՝ հաշվի առնելով ազգային առանձնահատկությունները)
- **փիլիսոփայության աստղագիտական հիմքերը** (Տիեզերքի առաջացումը, տարածություն և ժամանակ, տիեզերաբանություն և տիեզերածնություն)
- **կրոնը և աստղագիտությունը** (համաստեղությունների և աստղագիտական այլ անվանումների դիցաբանական ծագումը, Տիեզերքի գիտական և կրոնական ընկալումը, աստղագիտությունը քրիստոնեական և իսլամական կրոններում)
- **այլերկրային քաղաքակրթությունների հիմնախնդիրը** (փիլիսոփայական, ֆիզիկական, քիմիական, կենսաբանական և աստղագիտական կոդները, աստղաքիմիա և աստղակենսաբանություն, արտաբեզակնային մոլորակներ, չճանաչված թռչող օբյեկտներ, հնայց, այլերկրային քաղաքակրթությունների գոյության այլընտրանքային տարբերակները, կյանքի տարածումը Տիեզերքում)
- **Արեգակի ակտիվությունը և ջերմաստիճանի համընդհանուր աճը** (արեգակնային ակտիվության պարբերաշրջանի և Երկրագնդի կլիմայի դարավոր փոփոխությունների հարաբերակցությունը, ջերմաստիճանի ներկայիս աճի բացատրությունները)
- **աստղագիտություն, աստղաբանություն և աստղագուշակություն** (երկնային մարմինների ազդեցությունը մարդու և այլ կենդանի օրգանիզմների վրա, Արեգակի ակտիվությունը, Լուսնի փուլերը, մոլորակների դիրքերը, ժամադրիտակներ՝ հորոսկոպներ և այլն)
- **աստղագիտության կիրառական նշանակությունը** (կոդմնորոշում և տեղորոշում, երկրային և տիեզերական նավարկություններ, օպտիկական սարքեր, թվային տեխնիկա, երկնային մեխանիկա, ֆիզիկայի, քիմիայի և այլ գիտությունների զարգացումը Տիեզերքից ստացված տեղեկատվության հիման վրա)
- **աստղաինֆորմատիկա և աստղավիճակագրություն** (աստղագիտական տվյալներ, ստանդարտներ և ծրագրեր, վիրտուալ աստղադիտարաններ և էլեկտրոնային գիտություն, համաշխարհային տվյալների համակարգը)
- **աստղագիտություն և տիեզերագնացություն** (տիեզերական թռիչքներ, տիեզերագնացություն, տիեզերական աստղադիտարաններ, արբանյակային հաղորդակցություններ)

- **աստղագիտությունը բանահյուսությունում և պոեզիայում** (առասպելաբանություն, դյուցազնաբանություն, էպոս, հեքիաթներ, պոեզիա և այլն)
- **աստղագիտությունն արվեստում** (տիեզերական թեմաները երգարվեստում, նկարչության, քանդակագործության, ճարտարապետության մեջ, գիտական ֆանտաստիկայի ժանրը կինոյում)
- **աստղագիտությունը նորաձևության մեջ** (նորաձևության և դիզայնի մեջ աստղագիտական տարրերը)
- **աստղալեզվաբանություն** (աստղագիտական եզրույթները, լեզվի մեջ մտած երկնային մարմինների և երևույթների անվանումները, դրանց ծագումնաբանությունը և փոխաբերական կիրառությունները)
- **աստղահերալդիկա** (պետական դրոշների, զինանշանների, շքանշանների, մեդալների և այլ խորհրդանշանների ձևավորում աստղագիտական բնույթի տարրերով)
- **գիտական տուրիզմ** (աստղագիտական բնույթի տեսարժան վայրերը՝ ժայռապատկերներ, հնագույն և ժամանակակից աստղադիտարաններ, գիտական տուրիզմն աշխարհում և Հայաստանում)
- **գիտական լրագրություն** (աստղագիտական թեմաները լրագրության մեջ, գիտական լրագրությունն աշխարհում և Հայաստանում, գիտության հանդեպ հետաքրքրության առաջացման նախադրյալները)
- **սիրողական աստղագիտություն** (սիրողական աստղադիտակներ, ասուլաների, գիսավորների և փոփոխական աստղերի դիտումներ, սիրող աստղագետներն աշխարհում)
- **աստղագիտական կրթություն** (դպրոցական կրթությունը, աստղագիտական խմբակներ, հանրապետական և միջազգային օլիմպիադաներ, աստղագիտական կրթության ժամանակակից մեթոդաբանությունը, Գալիլեյան ուսուցիչների միջազգային ծրագիրը)
- **հանրամատչելի աստղագիտություն**

Գիտաժողովի կազմակերպիչները և հովանավորները

Գիտաժողովի կազմակերպիչները

ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիա (ԳԱԱ)

ՀՀ ԳԱԱ Բյուրականի աստղադիտարան (ԲԱ)

Հայկական աստղագիտական ընկերություն (ՀԱԸ)

ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարություն

ՀՀ Գիտության պետական կոմիտե (ԳՊԿ)

ՀՀ Մշակույթի նախարարություն

Երևանի պետական համալսարան (ԵՊՀ)

«Մատենադարան» Մեսրոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ

Հովանավորներ

ՀՀ Գիտությունների ազգային ակադեմիա (ԳԱԱ)
ՀՀ ԳԱԱ Բյուրականի աստղադիտարան (ԲԱ)
Հայկական աստղագիտական ընկերություն (ՀԱԸ)
ՀՀ Գիտության պետական կոմիտե (ԳՊԿ)

Գիտական կազմկոմիտե

Ռադիկ Մարտիրոսյան (ԳԱԱ) – նախագահ
Արմեն Աշոտյան (ՀՀ Կրթության և գիտության նախարարություն)
Հրաչյա Թամրազյան (Մատենադարան)
Հայկ Հարությունյան (ԲԱ, ՀԱԸ)
Սամվել Հարությունյան (ԳՊԿ)
Արեգ Միքայելյան (ԲԱ, ՀԱԸ)
Ելենա Նիկողոսյան (ԲԱ, ՀԱԸ)
Յուրի Զիլինգարյան (ԳԱԱ)
Էլմա Պարսամյան (ԲԱ, ՀԱԸ)
Հասմիկ Պողոսյան (ՀՀ Մշակույթի նախարարություն)
Արամ Սիմոնյան (ԵՊՀ)
Յուրի Սուվարյան (ԳԱԱ)

Տեղական կազմկոմիտե

Հայկ Հարությունյան – համանախագահ
Արեգ Միքայելյան – համանախագահ
Սոնա Ֆարմանյան – քարտուղար

Գրանցում

Գրանցման համար անհրաժեշտ է լրացնել [գրանցման ձևը](#)՝ ներառյալ ներկայացվող զեկուցման վերնագիրը և ամփոփագիրը և ուղարկել գիտաժողովի կազմակերպիչներին (Արեգ Միքայելյան՝ aregmick@yahoo.am, Սոնա Ֆարմանյան՝ sona.farmanyan@mail.ru):

Գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն

Գիտաժողովի նյութերի ժողովածուն լույս է տեսնելու առանձին գրքով ՀՀ ԳԱԱ հրատարակչության կողմից: Հոդվածների ներկայացման վերջնաժամկետն է 2014թ. նոյեմբերի 30-ը: Խմբագիրներն են Հայկ Հարությունյանը և Արեգ Միքայելյանը:

Հատկացվող էջերի քանակը.

Հրավիրված զեկուցումներ	10 էջ
Սովորական զեկուցումներ	6 էջ
Պոստերներ	2 էջ

Մանրամասները կտեղեկացվեն գիտաժողովի ընթացքում:

Ժամկետներ

02.08.2014	Գիտաժողովի համացանցային էջը և առաջին ազդագիրը
07.09.2014	Գրանցման և զեկուցումների ուղարկման վերջնաժամկետը
14.09.2014	Հեղինակների տեղեկացում զեկուցումների ընդունման մասին
19.09.2014	Գիտաժողովի ծրագրի հրապարակումը
07-09.10.2014	<i>«Աստղագիտության կապն այլ գիտությունների, մշակույթի և հասարակության հետ»</i> գիտաժողովը
30.11.2014	Գիտաժողովի նյութերի ժողովածուի համար հոդվածների ուղարկման վերջնաժամկետը

Հետադարձ կապ

Գիտաժողովի պաշտոնական կայք-էջը`

<http://www.aras.am/Meetings/RASCS/index.html>

Արեգ Միքայելյան – համանախագահ

հեռ.՝ 010-525505, 091-195914, էլ. փոստ՝ aregmick@yahoo.am

Սոնա Ֆարմանյան – քարտուղար

հեռ.՝ 010-525505, 055-911307, էլ. փոստ՝ sona.farmanyan@mail.ru